

● Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Περιβάλλοντος ιδρύθηκε πρόσφατα από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Δίνονται νέες ευκαιρίες από τις οποίες η χώρα μας μπορεί να αποκομίσει πολλά οφέλη προσφέροντας επιστημονική επάρκεια, συνέπεια και σοβαρότητα. (σελ. 1)

● Τα σπιτοκirkίνεζα της Αιτωλίας. Ένα παράδειγμα συνεργασίας περιβαλλοντικής οργάνωσης, τοπικής κοινότητας και μαθητών για την επίτευξη φιλοπεριβαλλοντικών στόχων. (σελ. 2)

● Θετικές ενέργειες του ΥΠΕΧΩΔΕ για την προστασία και ανάδειξη υγροτοπικών περιοχών. (σελ. 2)

● Πρόγραμμα Ενημέρωσης & Ευαισθητοποίησης Κοινού θα εφαρμοσθεί, από τις αρχές του Σεπτεμβρίου, στην ευρύτερη περιοχή των Λιμνών Βόλβης - Κορώνειας. (σελ. 2)

● Εκπαιδευτικοί, μαθητές αλλά και περιβαλλοντικές οργανώσεις δραστηριοποιούνται στον χώρο της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. (σελ. 3)

● Ένα διεθνές δίκτυο για την περιβαλλοντική εκπαίδευση μπαίνει σε εφαρμογή. (σελ. 3)

● Σε πολλά χερσαία οικοσυστήματα η φωτιά αποτελεί σπουδαίο και καθοριστικό οικολογικό παράγοντα. (σελ. 4)

● Νέες εκδόσεις για το περιβάλλον και ειδικότερα για τους υγροτόπους. (σελ. 5)

● Πρωτοβουλίες και δραστηριότητες περιβαλλοντικών οργανώσεων. (σελ. 6)

● Συνέδρια και συναντήσεις για το περιβάλλον και την εκπαίδευση. (σελ. 7)

● Η γνώση της δομής και λειτουργίας των παρθένων δασών μας δίνει τη δυνατότητα να διαχειριστούμε με μεγαλύτερη επιτυχία τα δάση. (σελ. 8)

φωτ.: Σ. Ντάφης

Από έγγραφο του Γενικού Γραμματέα του ΥΠΕΧΩΔΕ κ. Αλέξανδρου Βούλγαρη, πληροφορούμαστε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση επιταχύνει τον ρυθμό ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος (ΕΥΠΕ). Έργο της νεοσύστατης αυτής υπηρεσίας είναι να συλλέγει περιβαλλοντικές πληροφορίες από όλες τις χώρες της Ένωσης με σκοπό την ενημέρωση και τη χάραξη πολιτικής και μέτρων. Έδρα της ΕΥΠΕ ορίσθηκε η Κοπεγχάγη. Σύμφωνα με τον κανονισμό της ΕΥΠΕ κάθε χώρα αναλαμβάνει δύο κύριες υποχρεώσεις. Πρώτον, να καθορίσει το Εθνικό Κομβικό της Σημείο που θα συντονίζει τους περιβαλλοντικούς φορείς της χώρας στη σχέση τους με την ΕΥΠΕ. Δεύτερον να προσδιορίσει το Εθνικό της Δίκτυο που θα σχηματίζεται από τους βασικότερους συντελεστές περιβαλλοντικής πληροφόρησης και δραστηριότητας. Τα δίκτυα όλων των χωρών θα αποτελέσουν το Κοινοτικό Δίκτυο.

Τα Θεματικά Κέντρα που θα ασχολούνται μ' ένα συγκεκριμένο θέμα (π.χ. ατμοσφαιρική ρύπανση, ύδατα, βιοποικιλότητα, κ.λ.π.) θα επιλεγούν από τα ιδρύματα και υπηρεσίες των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα Κέντρα αυτά θα συγκεντρώνουν τις περιβαλλοντικές πληροφορίες όλων των χωρών μελών που αφορούν το συγκεκριμένο θέμα.

Ανάμεσα από τους συντελεστές (ιδρύματα, υπηρεσίες κ.λ.) θα επιλεγούν τα Θεματικά Κέντρα που θα ασχολούνται με ένα συγκεκριμένο θέμα (π.χ. ατμοσφαιρική ρύπανση, ύδατα, βιοτοποιοι κ.λ.π.) και θα αναλάβουν να συγκεντρώνουν τις περιβαλλοντικές πληροφορίες όλων των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο θέμα αυτό.

Ήδη για να εκτελέσει την πρώτη υποχρέωση η Ελλάδα όρισε ως Εθνικό Κομβικό Σημείο τις Διευθύνσεις Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ με κύριο όργανο το Εθνικό Δίκτυο Πληροφορικής Περιβάλλοντος που έχει ήδη εγκατασταθεί πιλοτικά.

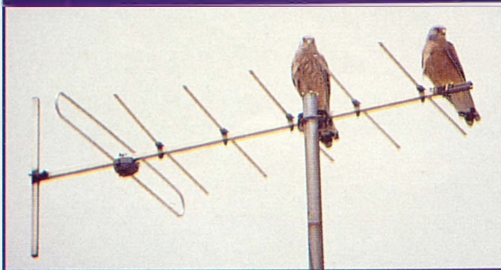
Οι διαδικασίες για τη δεύτερη υποχρέωση βρίσκονται σε εξέλιξη. Το ΥΠΕΧΩΔΕ έχει αρχίσει προ μηνών τις επαφές με τα οικεία ιδρύματα, υπηρεσίες, οργανισμούς κ.λπ. (Για περισσότερες πληροφορίες κ. Αραβαντινού-Μπούρα, Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού, ΥΠΕΧΩΔΕ, Πατησίων 147, 11251 Αθήνα).

Κατά τη γνώμη μας η ΕΥΠΕ δεν προσθέτει μόνο ακόμη ένα ακρώνυμο στα τόσα άλλα και το οποίο σύντομα θα ξεχασθεί. Δίνει νέες ευκαιρίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο από τις οποίες η χώρα μας μπορεί να αποκομίσει πολλά οφέλη προσφέροντας επιστημονική επάρκεια, συνέπεια και σοβαρότητα. Αποτελεί, πιστεύουμε, υποχρέωση όλων μας να βοηθήσουμε την αρμόδια υπηρεσία να εκτελέσει κατά τον καλύτερο τρόπο τις υποχρεώσεις της.

Τα Σπιτοκirkίνεζα της Αιτωλίας

Ένα παράδειγμα συνεργατικής παρέμβασης στον υγρότοπο του Μεσολογίου για την προστασία ενός απειλούμενου είδους.

Το Σπιτοκirkίνεζο (*Falco tinnunculus*) είναι ένα μικρόσωμο γεράκι, το οποίο έχει αναπτύξει, αντίστοιχα με τον Πελαργό, την προσαρμογή να φωλιάζει στα σπία και άλλα κτίρια πόλεων και χωριών. Είναι είδος κυρίως εντομοφάγο και μέχρι πριν από δύο δεκαετίες υπήρχε σε αφθονία σε πολλές περιοχές της ελληνικής υπαίθρου, ιδιαίτερα μάλιστα σε τοποθεσίες με αυξημένη υγρασία όπως για παράδειγμα οι παραποτάμιες, παραλίμνιες ή και παραθαλάσσιες περιοχές.

Σπιτοκirkίνεζα, φωτ.: Σ. Υφαντής

Βέβαια, καθοριστικός παράγοντας της χωροδιάταξης του φαίνεται πως ήταν η αφθονία της τροφής (κυρίως μεγαλόσωμα έντομα που υπάρχουν άφθονα σε υγρά λιβάδια και κάμπους). Έτσι, το συναντούσε κανείς σε μεγάλους πληθυσμούς στα χωριά γύρω από τους υγροτόπους του Μεσολογίου αλλά και στα Ιωάννινα, όπου εξακολουθεί να υπάρχει. Σήμερα απαντάται και σε ξηρότερες περιοχές της ενδοχώρας, όπως π.χ. στον κάμπο της Λάρισας όπου υπάρχει ακόμα αφθονία τροφής.

Τις δεκαετίες '70 και '80, ο πληθυσμός του είδους αυτού μειώθηκε σοβαρά εξαιτίας της ανάπτυξης των εντατικών γεωργικών καλλιεργειών. Ανάλογη μείωση των πληθυσμών του παρουσιάστηκε και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, εξαιτίας της εντατικοποίησης της γεωργίας και της χρήσης αγροχημικών. Έχει εκτιμηθεί ότι στην Ισπανία, στις αρχές του 1960, αριθμούσε περί τα 100.000 ζευγάρια, ενώ σήμερα έχει υποδιπλασιαστεί.

Στην Αιτωλική Γη (περιοχή Μεσολογίου, κάτω ρου Αχελώου και Τριχωνίδας), ύστερα από σχετική έρευνα, εκτιμήθηκε ότι το είδος υπήρχε μέχρι και το 1965 σε περισσότερες από 30 πόλεις και χωριά αριθμώντας πολύ περισσότερα από 200 ζευγάρια. Σήμερα έχουν απομείνει μόνο δύο ζευγάρια στην πόλη του Μεσολογίου, δύο στην Πεντάλοφο και έξι στο χωριό Λεσίνι.

Στο Λεσίνι, που αποτελεί και το τελευταίο του καταφύγιο στην Αιτωλία, το 1988 είχαν μετρηθεί περίπου 15 ζευγάρια, πληθυσμός που συντηρήθηκε για αρκετά χρόνια μετά την έντατική γεωργική ανάπτυξη της περιοχής, και τούτο γιατί, πιθανότατα, εκεί το είδος τρέφεται κυρίως σε γειτονικούς λόφους όπου υπάρχει φυσική βλάστηση, και όχι στα εντατικούς καλλιεργούμενα χωράφια. Όμως, ένας άλλος περιοριστικός παράγοντας που κυριάρχησε στη συνέχεια, σ' αυτή την περιοχή, ήταν οι πυροβολισμοί των Σπιτοκirkίνεζων κατά τις ημέρες του Πάσχα.

Έτσι το αποτέλεσμα ήταν να φωλιάσουν κατά το 1992 στο Λεσίνι μόλις έξι ζευγάρια.

Το 1993 αναπτύχθηκε ειδική δράση για την προστασία του είδους, η οποία απέδωσε πολύ καλούς καρπούς. Η δράση στηρίχθηκε στη συνεργασία της τοπικής περιβαλλοντικής οργάνωσης Κέντρο Οικοτουρισμού και Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αιτωλίας (ΚΟΠΕΑ), της Κοινότητας Λεσινίου και των τοπικών περιβαλλοντικών ομάδων του λυκείου της περιοχής. Πιο συγκεκριμένα το πρόβλημα μείωσης του πληθυσμού των Σπιτοκirkίνεζων τέθηκε ως θέμα διερεύνησης και αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών ομάδων του τοπικού λυκείου, ύστερα από πρόταση του ΚΟΠΕΑ. Εγινε ειδική ενημέρωση από τον υπεύθυνο του ΚΟΠΕΑ για το θέμα προς τις ομάδες εργασίας και στη συνέχεια συνδιοργανώθηκε με την Κοινότητα Λεσινίου ενημερωτική εκδήλωση στο χωριό για την αξία του είδους και τους παράγοντες που το απειλούν. Την εκδήλωση την παρακολούθησαν πολλοί κάτοικοι και η μαθητική νεολαία. Παρουσιάστηκε σχετική αφίσα, η οποία για αρκετό διάστημα κοσμούσε πολλούς εξωτερικούς αλλά και εσωτερικούς τοίχους του χωριού. Τις ημέρες του Πάσχα, οι μαθητές του χωριού και μέλη του ΚΟΠΕΑ περιδιάβαιναν στους δρόμους του χωριού και δεν υπήρχε κανείς που να σκέφθηκε να πυροβολήσει τα Σπιτοκirkίνεζα. Έτσι το 1993 ήταν μια καλή αναπαραγωγική χρονιά γι' αυτό το απειλούμενο είδος, στο Λεσίνι.

Ως συμπέρασμα θα μπορούσε να ειπωθεί ότι το τρίπτυχο συνεργασίας, τοπική περιβαλλοντική οργάνωση - τοπική κοινότητα - τοπική μαθητική κοινότητα, μπορεί να αποτελέσει σπουδαίο μοχλό αποτελεσματικής επιδίωξης φιλοπεριβαλλοντικών στόχων, πάντα μέσα από ένα πνεύμα αλληλοκατανόησης και προσεκτικών προσεγγίσεων με τους κατοίκους και τους τοπικούς φορείς και φυσικά με επαρκώς τεκμηριωμένο λόγο.

Φ.Π.

Θετικές ενέργειες του ΥΠΕΧΩΔΕ για την προστασία και ανάδειξη υγροτοπικών περιοχών

Εξήντα τέσσερα εκατομμύρια δραχμές διατίθενται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα του ΥΠΕΧΩΔΕ κ. Αλέξανδρου Βούλγαρη, για τη δημιουργία δύο Κέντρων Πληροφόρησης στους υγροτόπους Μεσολογίου και Κοτυχίου - Στροφυλιάς. Το έργο πραγματοποιείται στο πλαίσιο των κοινοτικών προγραμμάτων "ENVIREG" και "Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλοντος". Στην πρώτη φάση του έργου, το ΥΠΕΧΩΔΕ που είναι ο φορέας εκτέλεσης του έργου με σύμβουλο το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, θα προχωρήσει στη δημιουργία της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής και στην προμήθεια των απαραίτητων υλικών (εποπτικά και εκθεσιακά μέσα, βιβλία, κ.λπ.). Επίσης θα πραγματοποιηθεί σχεδιασμός και σήμανση ειδικών περιβαλλοντικών διαδρομών για τους επισκέπτες, οργάνωση χώρων για ανάπαυση και αναψυχή καθώς και έκδοση ενημερωτικού υλικού.

Όσον αφορά στην προστασία, με απόφαση του υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, κ. Κώστα Λαλιώτη, καταδαφίστηκαν τον περασμένο μήνα 15 αυθαίρετα κτίσματα στη θέση Λούρος Νεοχωρίου. Η περιοχή αυτή είναι δημόσια έκταση και χαρακτηρισμένη ως υγρότοπος διεθνούς σημασίας (Ραμσάρ). Οι καταδαφίσεις αυτές εντάσσονται στο πλαίσιο της απόφασης της πολιτικής ηγεσίας του υπουργείου για την αποτροπή δημιουργίας τρίτης γενιάς αυθαίρετων και αποτελούν γενναίο βήμα για την αντιμετώπιση του προβλήματος της αυθαίρετης δόμησης.

● “Φάκελος για την περιβαλλοντική εκπαίδευση” και αφίσες για τον Ανθρώπο και τη Φύση της Πρέσπας κυκλοφόρησαν από την Εταιρία Προστασίας Πρεσπών που εδρεύει στον Αγίο Γερμανό. Το υλικό αυτό θα βοηθήσει τόσο στην ενημέρωση των μαθητών που επισκέπτονται το Κέντρο Πληροφόρησης της Εταιρίας όσο και στην αίθουσα διδασκαλίας.

Ο φάκελος απευθύνεται σε παιδιά από την 4η τάξη του δημοτικού έως και την 3η τάξη του γυμνασίου και περιλαμβάνει πληροφορίες για την περιοχή των Πρεσπών, δηλαδή περιγράφει τη γεωγραφία, την ιστορία, τα αβιοτικά και βιοτικά γνωρίσματα της λίμνης, τις λειτουργίες και αξίες της, τη ζωή και τις ασχολίες των κατοίκων της περιοχής καθώς και τα προβλήματα που υπάρχουν. Τα θέματα αυτά παρουσιάζονται στα παιδιά μέσα από φύλλα εργασίας με ευχάριστο τρόπο, δηλαδή μέσα από κόμικς, φωτογραφίες, σχέδια, σταυρόλεξα και παιχνίδια ερωτήσεων.

Οδηγίες χρήσης των φύλλων εργασίας δίνονται σε ειδικό τεύχος που απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς και το οποίο έχει σκοπό να δώσει πέρα από τις σωστές απαντήσεις των ερωτήσεων, διάφορα διευκρινιστικά σχόλια και συμπληρωματικές πληροφορίες, καθώς επίσης και κάποιες ιδέες για εναλλακτική χρήση του υλικού ή και για περαιτέρω επεξεργασία διαφόρων θεμάτων που πηγάζουν από τα φύλλα εργασίας. Στο τέλος των οδηγιών υπάρχει σύντομος κατάλογος βιβλιογραφίας, στον οποίο μπορεί ο εκπαιδευτικός να ανατρέξει για περισσότερες πληροφορίες.

● “ΑΛΜΥΡΟΣ, Ο υγρότοπος του Αγίου Νικολάου” είναι ο τίτλος της εργασίας που έγινε κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 1993 -1994 από την Β' τάξη του 2ου Γυμνασίου Αγίου Νικολάου Κρήτης. Η εργασία αυτή ήταν μέρος προγράμματος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, το οποίο συντόνισαν οι εκπαιδευτικοί Σταυρούλα Ορφανουδάκη και Γεώργιος Βεκίνης, και είχε ως αποτέλεσμα την εξερεύνηση και τη δημιουργία νέων σχέσεων μέσα στο σχολείο αλλά και σχολείου - κοινωνίας.

Το αντικείμενο μελέτης ήταν ο υγρότοπος του Αλμυρού και η εργασία πραγματοποιήθηκε σε τρία στάδια. Στο πρώτο στάδιο οι μαθητές ενημερώθηκαν μέσα από ομιλίες, συζητήσεις, παρουσιάσεις ταινιών γενικά για το περιβάλλον, τη σχέση του ανθρώπου με αυτό καθώς και τις δυνατότητες μελέτης που δίνονται μέσα από την περιβαλλοντική εκπαίδευση. Το επόμενο βήμα ήταν το πέρασμα από το γενικό περιβάλλον στον χώρο που ζουν τα παιδιά καθημερινά, δηλαδή στο ειδικότερο περιβάλλον. Επιλέχθηκε ως περιοχή μελέτης ο υγρότοπος του Αλμυρού και πραγ-

ματοποιήθηκε ξενάγηση - επίσκεψη στον υγρότοπο.

Στο δεύτερο στάδιο, αφού πλέον είχε καθοριστεί η περιοχή εργασίας, τα παιδιά μέσα από συζητήσεις και ανταλλαγή απόψεων χωρίστηκαν σε ομάδες, τόσες όσες και οι θεματικές ενότητες που έπρεπε να μελετήσουν π.χ. υγρότοποι (γενικά στοιχεία), Αλμυρός και κοινωνία, Αλμυρός και τουρισμός, χλωρίδα - βλάστηση, πανίδα, υδάτινο στοιχείο, κ.λπ. Η δουλειά πλέον είχε αρχίσει. Οι τακτικές επισκέψεις στον υγρότοπο, οι επαφές με τις υπηρεσίες, τους ειδικούς επιστήμονες, το ευρύ κοινό και την Τοπική Αυτοδιοίκηση αλλά και οι συζητήσεις και ανταλλαγές εμπειριών μεταξύ των ομάδων, ήταν απαραίτητη προϋπόθεση για τη διεξαγωγή της εργασίας.

Το τρίτο στάδιο ήταν η σύνθεση και περιελάμβανε την αξιολόγηση και επεξεργασία των στοιχείων των επιμέρους ομάδων, τη συγγραφή της εργασίας και κυρίως την παρουσίασή της τόσο σε γραπτή μορφή όσο και σε οπτικοακουστική (διαφάνειες, ήχοι).

Τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάζονται με μεστό λόγο και σαφήνεια στις σελίδες της εργασίας. Το σημαντικότερο αποτέλεσμα όμως είναι όλα όσα αποκόμισαν τα ίδια τα παιδιά μέσα από την παραπάνω διαδικασία. Ενδεικτικά αναφέρουμε: ενημέρωση και ευαισθητοποίηση πάνω σε θέματα περιβάλλοντος, βασική κατανόηση του περιβάλλοντος ως χώρου συνύπαρξης με την ανθρώπινη παρουσία, επαφή της σχολικής μονάδας με το ευρύ κοινό και συνεργασία με τους αρμόδιους οργανισμούς και υπηρεσίες, τεχνική συζήτησης, σύμφιση σχέσεων και έκφραση συναισθημάτων, ανάπτυξη ομαδικού πνεύματος, ανάπτυξη κριτικού πνεύματος και σκέψης, ικανότητα αξιολόγησης διαφόρων δεδομένων, συμμετοχή και ενεργοποίηση πάνω σε περιβαλλοντικά προβλήματα, δημιουργία περιβαλλοντικής συνείδησης. Σίγουρα οι εκπαιδευτικοί που εργάστηκαν και συντόνισαν τη μελέτη θα έχουν να προσθέσουν πολλά περισσότερα.

Ένα διεθνές δίκτυο για την περιβαλλοντική εκπαίδευση μπαίνει σε εφαρμογή

Η συνάντηση “Ημέρες Περιβάλλοντος” του CNRS που συνδιοργανώθηκε με το FPH (Ιδρυμα για την Πρόοδο του Ανθρώπου) και πραγματοποιήθηκε στο Μονπελιέ στη Γαλλία, στις 29 - 31 Μαρτίου, επικέντρωσε το ενδιαφέρον των συζητήσεων στην εκπαίδευση και πληροφόρηση σχετικά με το περιβάλλον. Σκοπός της συνάντησης ήταν η εδραίωση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης μέσα από ένα δίκτυο ανταλλαγής εμπειριών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αρχικά, και στη συνέχεια σε παγκόσμιο επίπεδο με την υποστήριξη του FPH. Ως έδρα του δικτύου ορίστηκε η

Ελλάδα και οι εργασίες του δικτύου τον πρώτο καιρό θα αφορούν στη συλλογή, τη μορφοποίηση και τη μετάδοση κάθε είδους εμπειριών γύρω από την περιβαλλοντική εκπαίδευση σε όλα τα μέλη του δικτύου αλλά και τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα. Σε δεύτερη φάση με τη βοήθεια της ανταλλαγής εμπειριών, σκέψεων και πληροφοριών θα επιτευχθεί συνεργασία σε διεθνές επίπεδο και η κατασκευή ενός “Χάρτη” για την περιβαλλοντική εκπαίδευση. Για περισσότερες πληροφορίες: Γιολάντα Ζιάκα, 3ης Σεπτεμβρίου 11, 10432 Αθήνα, τηλ. 01 5238281, φαξ 01 5245631.

Η φωτιά ως οικολογικός παράγοντας

Για πολλά χερσαία οικοσυστήματα η φωτιά αποτελεί σπουδαίο και καθοριστικό οικολογικό παράγοντα. Σ'αυτά εμφανίζονται φυσικές πυρκαγιές κατά σχεδόν κανονικά χρονικά διαστήματα. Οι συχνότερες αιτίες των φυσικών πυρκαγιών είναι η αυτανάφλεξη και οι κεραυνοί.

Απλοποιώντας κάπως το φαινόμενο αυτό, μπορούμε να πούμε γενικά ότι οι πεύκες (γένος *Pinus*), οι δρύες (γένος *Quercus*) και όλα τα είδη των *Ericacea* (ρείκια, κουμαριές κλπ.) καθώς και οι λαδανιές (*Cistus*) είναι τυπικά πυρόφυτα ή πυρόφιλα είδη αν και ο πιο σωστός όρος είναι "είδη προσαρμοσμένα στις πυρκαγιές", γιατί στις περιοχές της φυσικής τους εξάπλωσης εμφανίζονται φυσικές πυρκαγιές κατά κανονικά σχεδόν διαστήματα και γι'αυτό δείχνουν μια μεγάλη ικανότητα προσαρμογής στις συνθήκες που δημιουργεί η πυρκαγιά. Ο χονδρός φλοιός τους είναι ένα χαρακτηριστικό αντιπυρικό - προστατευτικό μέσο. Ετσι αντέχουν σε έρπουσες πυρκαγιές χωρίς προβλήματα. Ακόμη και όταν καταστρέφεται ένα μεγάλο μέρος του φλοιού, η επούλωση γίνεται σχεδόν πάντοτε εύκολα. Οι σπόροι των πεύκων, των ειδών *Cistus* (λαδανιές) κ.λπ. φαίνεται ότι φυτρώνουν ευκολότερα όταν υποστούν ένα θερμικό πλήγμα. Οι σπόροι τους πέφτοντας σε γυμνό, μετά την πυρκαγιά, έδαφος φυτρώνουν και τα αρτίφυτρά τους αυξάνουν γρήγορα

χωρίς τον ανταγωνισμό της υπόλοιπης βλάστησης. Εδώ φαίνεται ότι κρύβεται το μυστικό των πυρόφιλων ειδών. Πρόκειται για είδη με μικρή ανταγωνιστική ικανότητα και τα οποία έχουν μηχανισμούς προσαρμογής στην πυρκαγιά με συνέπεια να ωφελούνται από τις ευνοϊκές γι'αυτά συνθήκες που δημιουργούνται μετά την πυρκαγιά. Η πυρκαγιά επιδρά περισσότερο έμμεσα παρά άμεσα. Παράδειγμα είναι η δική μας χαλέπιος πεύκη, ένα τυπικό πυρόφιλο είδος. Η χαλέπιος πεύκη, όπως και όλες οι πεύκες, είναι είδος με μικρή ανταγωνιστική ικανότητα τουλάχιστον στη νεαρή ηλικία. Ετσι ο πυκνός υπόροφος, από διάφορα αείφυλλα πλατύφυλλα, που δημιουργείται στις ηλικιωμένες συστάδες της, εμποδίζει τη φυσική της αναγέννηση, ενώ δημιουργεί τις συνθήκες εκδήλωσης και επέκτασης της πυρκαγιάς. Παράλληλα η χαλέπιος πεύκη διατηρεί ένα μέρος των κώνων, που παράγει κάθε έτος, κλειστούς για πέντε και περισσότερα έτη, αλλά με φυτρώσιμους σπόρους. Με την πυρκαγιά καταστρέφεται η ανταγωνιστική υποβλάστηση και η επικείμενη στρωμνή, οι κλειστοί κώνοι ανοίγουν και οι σπόροι πέφτουν σε ένα έδαφος απαλλαγμένο από υποβλάστηση και το στρώμα, την μυκητοπαγή πλάκα, των παλιών βελονών. Χαρακτηριστικό είναι ότι οι κώνοι δεν ανοίγουν κατά τη διάρκεια της πυρκαγιάς αλλά 24 - 48 ώρες μετά το σβήσιμό της, όταν το έδαφος έχει κρυώσει. Επίσης δεν φυτρώνουν με την πρώτη βροχή αλλά μόνο το φθινόπωρο και αφού προηγηθεί βροχή ύψους 20 - 30 mm, που σημαίνει ότι έχει διαποτισθεί το έδαφος με τόσο νερό που να μπορεί να εξασφαλίσει την επιβίωση και αύξηση των αρτιφύτρων. Με αυτόν τον τρόπο η χαλέπιος πεύκη όχι μόνο αναγεννάται εύκολα ύστερα από μια πυρκαγιά αλλά επωφελείται από τις συνθήκες που δημιουργεί η πυρκαγιά για να επεκτείνει την επικράτειά της.

Το ίδιο συμβαίνει και με την τραχεία πεύκη καθώς και με πολλά άλλα είδη πεύκης της παραμεσογείου και υποτροπικής ζώνης. Το γεγονός όμως ότι επωφελούνται από την πυρκαγιά δεν τα καθιστά κατανάγκην πυρόφυτα. Τα είδη αυτά μπορούν να αναγεννηθούν θαυμάσια χωρίς πυρκαγιά και χωρίς να υποστούν οι σπόροι τους θερμικό πλήγμα, αρκεί να τους εξασφαλισθεί ανόργανο έδαφος απαλλαγμένο από άλλη βλάστηση. Βέβαια η πυρκαγιά δεν παύει να είναι ένας σημαντικός οικολογικός παράγοντας. Η επίδρασή της, όπως συμβαίνει με όλους τους οικολογικούς παράγοντες, μπορεί να είναι ευνοϊκή ή δυσμενής ανάλογα με τη μορφή της, την έντασή της, τη συχνότητα επανάληψης και τη δομή των οικοσυστημάτων στα οποία εμφανίζεται και από τη αλληλεπίδραση των άλλων παραγόντων και κυρίως της βροχής.

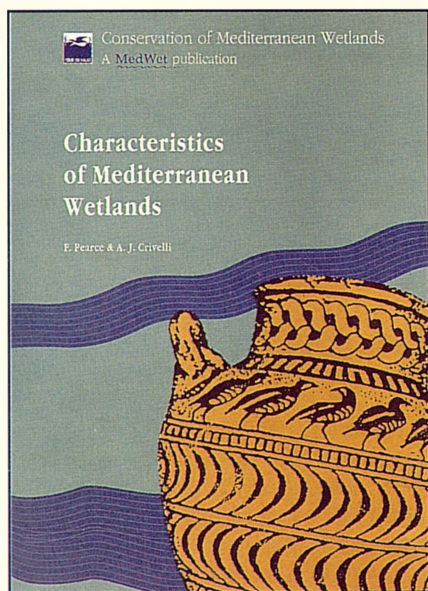
Από οικολογικής πλευράς διακρίνονται οι πυρκαγιές των δασών σε δύο κατηγορίες, στις έρπουσες και τις επικόρυφες. Οι έρπουσες καίνε μόνο την υποβλάστηση χωρίς να θίγουν τα δένδρα. Δρουν δηλαδή επιλεκτικά, καταστρέφουν τον επικείμενο χούμο απελευθερώνοντας μεγάλες ποσότητες θρεπτικών στοιχείων διευκολύνοντας έτσι την αναγέννηση των δένδρων καθώς και την ανάπτυξη γράστων και ψυχανθών ειδών με μεγάλη θρεπτική αξία για τα ζώα, άγρια ή ήμερα, που βόσκουν στο δάσος.

Οι επικόρυφες πυρκαγιές είναι πιο καταστρεπτικές γιατί καταστρέφουν ολόκληρο το οικοσύστημα, το οποίο πρέπει να δημιουργηθεί από την αρχή και αυτό απαιτεί χρόνο.

Σε περιοχές που εμφανίζονται συχνά πυρκαγιές αναπτύσσεται μια πυρόφιλη βλάστηση και αντίστοιχα πυρόφιλα οικοσυστήματα τα οποία αποτελούν και τη λεγόμενη πυρογενή κλίμακα σε αντίθεση με την κλιματική ή την εδαφική. Στα πυρογενή οικοσυστήματα η πυρκαγιά, εφόσον εμφανίζεται κατά "λογικά" χρονικά διαστήματα, βοηθάει στην ανανέωση και επέκταση των πυρόφιλων ειδών. Καταστρεπτική γίνεται η πυρκαγιά όταν επαναλαμβάνεται συχνά και όταν, κυρίως, μετά την πυρκαγιά επακολουθεί βροχή.

● **“Η Νομική Προστασία των Υγροτόπων στην Ελλάδα”** είναι ο τίτλος διδακτορικής διατριβής που εκπονήθηκε από την κ. Θεοδώρα Λαζαρέτου, νομικό, και εγκρίθηκε από το Νομικό Τμήμα της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Αναμένεται σύντομα η έκδοση και διάθεση της διατριβής.

● Το Πρόγραμμα MedWet, το οποίο αποσκοπεί στην προστασία των υγροτόπων της Μεσογείου, ξεκίνησε μια σειρά εκδόσεων που αφορούν στους μεσογειακούς υγροτόπους. Ο κύριος σκοπός των εκδόσεων αυτών είναι να κάνουν εύκολα κατανοητές τις λειτουργίες και αξίες των υγροτόπων καθώς και να δώσουν επιστημονικές και τεχνικές πληροφορίες σε όλους όσους εμπλέκονται στη διαχείρισή τους. Ο τίτλος της πρώτης έκδοσης είναι **“Characteristics of Mediterranean Wetlands” (Τα Γνωρίσματα των Μεσογειακών Υγροτόπων)** και κυκλοφορεί στα αγγλικά και γαλλικά. Την έκδοση συντόνισαν οι F. Pearce και A. J. Crivelli και την εισαγωγή έγραψε ο Luc Hoffmann. Στην έκδο-

ση αυτή δίνονται πληροφορίες για τους τύπους των υγροτόπων, τη χλωρίδα και πανίδα που συναντάται σε αυτούς, τις παραδοσιακές οικονομικές δραστηριότητες, τις αλλαγές, αλλοιώσεις και πιέσεις που υφίστανται καθώς και για τη συνετή και ολοκληρωμένη διαχείρισή τους.

● Κυκλοφόρησε ανανεωμένο, βελτιωμένο και σε μεγάλο σχήμα το 6ο τεύχος της τριμηνιαίας έκδοσης **“Το Πάντα”**, του Παγκοσμίου Ταμείου για τη Φύση. Το τεύχος αυτό περιλαμβάνει ειδήσεις σχετικά με τον Ποταμό Αχελώο, τα αυθαίρετα στο Δέλτα Αξιού, το εμπόριο εύκρατης ξυλείας και τις παγίδες που χρησιμοποιούνται για τα ωδικά πουλιά. Ειδικό αφιέρωμα παρουσιάζεται για το νερό περιγράφοντας το Πρόγραμμα Ταχείας Παρέμβασης, το οποίο διεξάγεται σε τρεις υγροτόπους καθώς και την πολιτική για τα γλυκά νερά.

● Κυκλοφόρησε το 3ο τεύχος του ενημερωτικού δελτίου του Προγράμματος MedWet, με τίτλο **“MedWet Newsletter”**, από τη Γραμματεία του προγράμματος, στα αγγλικά και γαλλικά. Το τεύχος αυτό περιλαμβάνει νέα για την επέκταση του προγράμματος στη Μεσόγειο, για την πρώτη τεχνική συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στη Γαλλία, για τις δραστηριότητες ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και κατάρτισης του προγράμματος καθώς και νέα από τους υγροτόπους διαφόρων χωρών (Ελλάδα, Κύπρος, Πορτογαλία, Αλγερία, Μάλτα, Αλβανία, κ.λπ.).

● **“Μεσοπέλαγα...”** ονομάζεται η τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου Ελλήνων Ωκεανογράφων. Στο δεύτερο τεύχος που κυκλοφόρησε πρόσφατα και το οποίο είναι αφιερωμένο στη ρύπανση της θάλασσας από πετρέλαιο, δίνονται χρήσιμες πληροφορίες για την ρύπανση από πετρέλαιο, την τοξικότητα του πετρελαίου στη θαλάσσια χλωρίδα και πανίδα, τις βιολογικές επιπτώσεις, την αντιμετώπισή της καθώς και για τη ρύπανση της Μεσογείου. Το επόμενο τεύχος θα είναι αφιερωμένο στον ποιοτικό έλεγχο των νερών. Πληροφορίες: Σύλλογος Ελλήνων Ωκεανογράφων, Τ.Θ. 31725, 100 35 Αθήνα.

● **“Το Δέλτα του Εβρου”** είναι ο τίτλος της ενημερωτικής έκδοσης που κυκλοφόρησε από την Τ.Ε.Δ.Κ. Ν. Εβρου και το Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση, με συντονιστές έκδοσης τους Στέλλα Κλαδρά και Γ. Χανδρινό. Μέσα από τα εύληπτα κείμενα, τις πολύχρωμες φωτογραφίες και τους χάρτες που παρουσιάζονται στο έντυπο, δίνονται πληροφορίες στον αναγνώστη για την ιστορία και γεωγραφία του Ποταμού Εβρου και της ευρύτερης περιοχής. Παρουσιάζονται στοιχεία για την χλωρίδα και πανίδα που φιλοξενεί ο υγρότοπος ενώ γίνεται και εκτενής αναφορά στις ανθρώπινες δραστηριότητες που σχετίζονται με αυτόν. Ακόμη περιλαμβάνονται πληροφορίες για το νομικό καθεστώς που διέπει την περιοχή καθώς και προτάσεις για ολοκληρωμένη διαχείριση του υγροτόπου.

Πρόγραμμα MedWet

Τον Σεπτέμβριο θα οργανωθεί η εναρκτήρια συνάντηση του Προγράμματος Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης κοινού του MedWet (Πρόγραμμα Συντονισμένης Δράσης για τους Υγροτόπους της Μεσογείου). Το πρόγραμμα αυτό οργανώνεται από το ΥΠΕΧΩΔΕ (Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος) και το ΕΚΒΥ. Η περιοχή εφαρμογής του προγράμματος είναι οι Λίμνες Βόλβη και Κορώνεια.

Στην Ιταλία (περιοχή Diaccia Botrona) ανάλογο πρόγραμμα εκτελείται από το τοπικό παράρτημα του Παγκοσμίου Ταμείου για τη Φύση.

Στην πρώτη αυτή συνάντηση θα συμμετέχουν όλοι οι εν-

διαφερόμενοι αλλά και όλοι όσοι σχετίζονται με τις δύο λίμνες (υπηρεσίες, τοπική αυτοδιοίκηση, χρήστες, κ.ά.).

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τη δημιουργία ενημερωτικού υλικού, συναντήσεις εργασίας με θέματα το αρδευτικό νερό, τα γεωργικά φάρμακα και την αλιευτική διαχείριση των δύο λιμνών, επαφές με τους χρήστες των δύο λιμνών, προσέγγιση των προβλημάτων και αναζήτηση τεχνικών λύσεων, προώθηση-εφαρμογή των μέτρων οριοθέτησης και διαχείρισης των δύο υγροτόπων και την εφαρμογή νομοθετικών ρυθμίσεων σχετικά με διαχείριση φυσικών πόρων και την άσκηση παραγωγικών και άλλων δραστηριοτήτων.

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΑΙΤΩΛΙΑΣ (ΚΟΠΕΑ)

Το ΚΟΠΕΑ είναι μια αστική μη κερδοσκοπική εταιρία με τριάντα περίπου μέλη που έχει την έδρα της στο Μεσολόγγι και κύριο στόχο την προβολή και προστασία των περιβαλλοντικών και πολιτιστικών αξιών της Αιτωλικής Γης. Κύριος τρόπος προσέγγισης του στόχου της είναι η ενημέρωση του κοινού.

Το ΚΟΠΕΑ λειτουργεί από το 1991 και από τότε έχει δείξει αξιόλογη δραστηριότητα, στους παρακάτω τομείς:

1. *Τομέας συνεργασίας με τη Δημόσια Εκπαίδευση.* Στον τομέα αυτό έχει αναπτυχθεί στενή συνεργασία με όλα σχεδόν τα σχολεία της ευρύτερης περιοχής του συμπλέγματος των υγροτόπων του Μεσολογγίου. Η συνεργασία αυτή αφορά στην παροχή βασικών πληροφοριών και γνώσεων σε δασκάλους, καθηγητές και μαθητές σχετικά με τη δομή, τις λειτουργίες, τις αξίες, τις απειλές, την προστασία και διαχείριση των υγροτόπων καθώς και στη διοργάνωση και τον συντονισμό ειδικών προγραμμάτων μελέτης και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής, από τους μαθητές των σχολείων σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς. Η δραστηριότητα αυτή ήταν έντονη ιδιαίτερα μέσα στο 1993, έτος στο οποίο υπήρξε σχετική οικονομική ενίσχυση από το Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση.

2. *Ευρύτερος τομέας ενημέρωσης του κοινού.* Υπάρχει συχνή αρθρογραφία στον τοπικό τύπο από μέλη του ΚΟΠΕΑ για τα περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής καθώς και διαρκής συνεργασία και με άλλα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Εως τώρα έχουν διοργανωθεί αρκετές ειδικές ενημερωτικές εκδηλώσεις από τις οποίες αξίζει να α-

ναφερθεί η ημερίδα που οργανώθηκε για τις περιβαλλοντικές και κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις από την εκτροπή του Αχελώου και την κατασκευή του φράγματος του Ευήνου.

3. *Τομέας άμεσης προστασίας του περιβάλλοντος.* Εχουν γίνει πολλές επιτυχείς παρεμβάσεις για την αποτροπή έργων με αρνητικές συνέπειες στο φυσικό περιβάλλον του υγροτόπου (προστασία ελών από επιχωματώσεις, προστασία λουρονησίδων από τη διάνοιξη δρόμων, κ.λπ.) Επίσης έχει επιτευχθεί αποτελεσματική προστασία ζωικών ειδών της περιοχής (άγρια άλογα, Σπιτοκιρκίνεζα) μέσα από ειδικές συνεργασίες με τις μαθητικές και τις τοπικές κοινότητες.

4. *Τομέας οικότουρισμού.* Πραγματοποιούνται ξεναγήσεις μαθητών στον υγρότοπο του Μεσολογγίου και του Αιτωλικού, οι οποίες έχουν επιμορφωτικό χαρακτήρα και στόχο την ευαισθητοποίηση των νέων. Εως τώρα έχουν ξεναγηθεί περί τις 10 ομάδες εκπαιδευομένων σε σεμινάρια περιβάλλοντος, πολλές τάξεις σχολείων της περιοχής και περιβαλλοντικές ομάδες από τρία σχολεία της Αττικής.

Το ΚΟΠΕΑ έχει πράγματι αναπτύξει αξιόλογη παρέμβαση στα περιβαλλοντικά ζητήματα της περιοχής λαμβάνοντας κανείς υπόψη τους περιορισμένους οικονομικούς του πόρους. Στα άμεσα μελλοντικά σχέδια της ομάδας περιλαμβάνεται και η έκδοση τοπικής περιβαλλοντικής εφημερίδας. Για περισσότερες πληροφορίες: ΚΟΠΕΑ, Κ. Τρικούπη 3, 302 00 Μεσολόγγι, τηλ. 0631-22112, φαξ 0631-24415.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

● Τεχνητές φωλιές για τα απειλούμενα με εξαφάνιση Σπιτοκιρκίνεζα (μικρόσωμα γεράκια), τοποθετήθηκαν πρόσφατα σε δημόσια και ιδιωτικά κτίρια της πόλης των Λεχαιών του Νομού Ηλείας. Η πρωτοβουλία ανήκε στην Ένωση Πολιτών για την Οικολογία και το Περιβάλλον και υποστηρίχθηκε από το Δασαρχείο Αμαλιάδας (έφτιαξε και διέθεσε τις φωλιές) και την Πυροσβεστική Υπηρεσία Πύργου (διέθεσε ειδικά οχήματα για την τοποθέτηση των φωλιών). Στη δραστηριότητα αυτή συμμετείχε επίσης και το Γενικό Λύκειο Λεχαιών εντάσσοντας τη διαδικασία στο μάθημα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Στο παρελθόν φώλιαζαν στα Λεχαινά πάνω από 500 ζευγάρια Σπιτοκιρκίνεζων, ενώ σήμερα έχουν απομείνει λιγότερα από 10 ζευγάρια. Οι λόγοι μείωσης του πληθυσμού αναλύονται σε σχετικό δημοσίευμα του ενημερωτικού μας δελτίου (σελ.2).

Τοποθέτηση τεχνητών φωλιών για τα Σπιτοκιρκίνεζα στα Λεχαινά

● Ο Σταθμός Βοήθειας & Προστασίας Αγρίων Ζώων & Πουλιών της Ν. Ιωνίας Μαγνησίας εξέδωσε πρόσφατα ενημερωτικό τεύχος στο οποίο παρουσιάζει και αναλύει τις δραστηριότητες του Σταθμού κατά τη διάρκεια του έτους 1993. Στο πρώτο μέρος του τεύχους παρουσιάζονται οι σκοποί και το έργο του Σταθμού καθώς και μια σειρά εκδηλώσεων που έλαβαν χώρα στη διάρκεια του έτους και είχαν σκοπό την προσέγγιση και ενημέρωση του ευρέως κοινού για την άγρια πανίδα και τις απειλές που υφίσταται. Στο δεύτερο μέρος, παρουσιάζονται τα στάδια περίθαλψης των ζώων και πουλιών που εισάγονται τραυματισμένα στο σταθμό και χρειάζονται θεραπεία. Στο τρίτο και τελευταίο μέρος παρουσιάζεται πίνακας με τις εισαγωγές που πραγματοποιήθηκαν το 1993, οι οποίες ανέρχονται στις 163, και χρήσιμα συμπεράσματα και προτάσεις για τα μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν για την προστασία της άγριας πανίδας.

● Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας σε συνεργασία με τις Νομαρχίες που την απαρτίζουν, οργάνωσαν στις 1 - 2 & 3 Ιουλίου στα Γρεβενά, συνέδριο για την Τουριστική Ανάπτυξη στην ομώνυμη περιφέρεια. Το συνέδριο φιλοξενήθηκε από την Νομαρχία Γρεβενών και συμμετείχαν εκπρόσωποι των υπουργείων Μακεδονίας-Θράκης, Γε-

ωργίας και Εσωτερικών, νομαρχιών, δήμων και κοινοτήτων της ευρύτερης περιοχής, αναπτυξιακών εταιρειών, τεχνικού και οικονομικού επιμελητηρίου, πανεπιστημίων, επιστημονικών ιδρυμάτων, περιβαλλοντικών οργανώσεων κ.λπ. Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου αναπτύχθηκαν θέματα σχετικά με την δυνατότητα ανάπτυξης ήπιου τουρισμού, τις στρατηγικές τουριστικής ανάπτυξης που πρέπει να ακολουθηθούν, παραδείγματα τουριστικής ανάπτυξης ορεινών περιοχών στην Ελλάδα και το εξωτερικό, το τουριστικό μάρκετινγκ, την συμβολή των τηλεπικοινωνιών στην ανάπτυξη, το κοινοτικό πρόγραμμα LEADER ως παράγων ανάπτυξης για ορεινές ή προβληματικές περιοχές, κ.λπ. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην προσασία και διατήρηση τόσο του αρχαιολογικού όσο και του φυσικού περιβάλλοντος και τη λειτουργία τους ως πόλου προσέλκυσης επισκεπτών. Σύντομα αναμένεται η έκδοση των πρακτικών του συνεδρίου, που θα διανέμονται από την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.

● Στις 9 - 11 Ιουλίου πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις του ΕΚΒΥ, συνάντηση εργασίας στο πλαίσιο του προγράμματος για την απογραφή των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας (πα-

ραρτήματα I και II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ) στην Ελλάδα καθώς και των περιοχών που απαντώνται. Στη συνάντηση συμμετείχαν εκπρόσωποι του ΕΚΒΥ, των υπουργείων ΠΕΧΩΔΕ και Γεωργίας, των πανεπιστημίων Αθηνών, Πατρών και Θεσσαλονίκης, και είχε σκοπό την γνωριμία των μελών των ομάδων εργασίας, την ενημέρωση από τους επιστημονικούς υπευθύνους, την οργάνωση του δικτύου ροής των πληροφοριών μεταξύ των ομάδων και του ΕΚΒΥ, κ.λπ.

● Στις 24 - 29 Ιουλίου 1994 θα πραγματοποιηθεί στη Βουδαπέστη, το 17ο Διεθνές Συνέδριο της Διεθνούς Ένωσης για την Ποιότητα των Υδάτων (International Association on Water Quality - IAWQ). Το θέμα του συνεδρίου είναι "Διεθνής Ποιότητα Υδάτων, 1994". Πληροφορίες: Elizabeth Izold, tel. +44 0 71 2223848, φαξ +44 0 71 2331197.

● Η Εταιρεία Υδάτων της Στοκχόλμης στη Σουηδία, διοργανώνει στις 9 - 13 Αυγούστου το 4ο Συμπόσιο για τους Υδατικούς Πόρους. Το κύριο θέμα του συμποσίου είναι "Ολοκληρωμένη Διαχείριση Εδαφικών και Υδατικών Πόρων". Πληροφορίες: Stockholm Water Company, S-106 36 Stockholm, Sweden, τηλ. +46 8 763 20 00, φαξ +46 8 763 20 00.

Πρόταση για την τουριστική ανάπτυξη της Δυτικής Μακεδονίας

ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΓΡΕΒΕΝΩΝ
LEADER
Απρίλιος, 1994

Το ΕΚΒΥ οργανώνει κατάλογο αποδεκτών των ενημερωτικών του εκδόσεων.

Παρακαλούμε συμπληρώστε και στείλτε μας το Δελτίο Εγγραφής σας. (Η παράκληση ισχύει για τους αποδέκτες του ΑΜΦΙΒΙΟΝ)

Προς το ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΟΤΟΠΩΝ - ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ, 14ο χιλ. Θεσσαλονίκης - Μηχανιώνας, 570 01 Θέρμη

Δελτίο Εγγραφής στον Κατάλογο Αποδεκτών του ΕΚΒΥ

Παρακαλούμε να προσθέσετε τις ακόλουθες πληροφορίες στον Κατάλογο Αποδεκτών Εντύπων του ΕΚΒΥ.

ΕΠΩΝΥΜΟ: ΟΝΟΜΑ: ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:

ΥΠΗΡΕΣΙΑ: ΘΕΣΗ: ΤΗΛ./ΦΑΞ:

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ (ΝΕΑ* ☐): ΟΔΟΣ: ΑΡΙΘΜΟΣ: ΠΟΛΗ: Τ.Κ.:

ΦΥΣΗ ΦΟΡΕΑ ΟΠΟΥ ΕΡΓΑΖΕΣΤΕ

(Σημειώστε με X)

Δημόσια Διοίκηση / Κέντρο

“ Περιφέρεια

“ Νομαρχία

“ Πολιτικό επίπεδο

Τοπική Αυτοδιοίκηση

Εκπαίδευση Α' βάθμια

“ Β' βάθμια

Πανεπιστήμιο / ΤΕΙ

Ερευνητικό Ιδρυμα

Ινστιτούτο

Βιβλιοθήκη

Συνεταιρισμός

Ενωση

Επαγγελματικό Σωματείο

Περιβαλλοντική Οργάνωση

Σύλλογος

Πολιτικός

Οργανισμός - Τράπεζα

Εταιρία

Ιδιώτης

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ ΟΠΟΥ ΑΝΗΚΕΤΕ

(Σημειώστε με X ένα ή περισσότερα τετράγωνα)

Βιολογία

Γεωπονία

Δασολογία

Περιβάλλον

Άλλες Θετικές Επιστήμες

Πολυτεχνικές Επιστήμες

Οικονομικές Επιστήμες

Καλές Τέχνες

Άλλος.....

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

(Σημειώστε με X ένα ή περισσότερα τετράγωνα)

Φυσικό Περιβάλλον - Διαχείριση

Φυτική Παραγωγή

Διαχείριση Θήρας

☐

Αλιεία - Εσωτερικά νερά

☐

Αλιεία - Θάλασσα

☐

Ιχθυοκαλλιέργειες

☐

Δάση

☐

Υδρευση

☐

Αποχέτευση

☐

Εδαφος - Εγγειες Βελτιώσεις

☐

Βιομηχανία - Ενέργεια

☐

Δημόσιες Σχέσεις

☐

Πολιτισμός

☐

Παιδεία

☐

Τουρισμός

☐

Μεταφορές

☐

Άλλο

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

(στο οποίο έχετε ειδική πείρα ή ενδιαφέρον)

(π.χ. Βοτανική, Ορνιθολογία, κ.λπ.)

1.

2.

* Συμπληρώστε σε περίπτωση που δηλώσετε διαφορετική διεύθυνση από αυτή που ήδη παίρνετε το ΑΜΦΙΒΙΟΝ.

ΠΑΡΘΕΝΑ ΔΑΣΗ

ΚΑΙ Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΤΟΥΣ ΣΗΜΑΣΙΑ

Ος παρθένα δάση ή "φυσικά, αδιατάρακτα από τον άνθρωπο δάση" θεωρούνται εκείνα τα οποία εξελίσσονται και αναπτύσσονται κάτω από εντελώς φυσικές συνθήκες. Ο άνθρωπος δεν έχει επεμβεί ούτε άμεσα ούτε έμμεσα και θεωρούνται ως ένα εξαιρετο σχολείο για δασολόγους, βιολόγους και για όλους όσους ασχολούνται με την επιστήμη του περιβάλλοντος.

Παρθένο δάσος Φρακτού Ροδότης, φωτ.: Μ. Παναγιωτοπούλου

Σε ένα παρθένο δάσος μπορούμε να διδαχθούμε πάρα πολλά για τη λειτουργία ενός δασικού οικοσυστήματος, τη ροή ύλης και ενέργειας, τη σταθερότητα και ισορροπία ενός οικοσυστήματος, τη σπουδαιότητα της φυσικής δομής του δάσους, τις διεργασίες της φυσικής αναγέννησης, τη μεταβολή των δομών του δάσους κ.ά.

Εφοδιασμένοι με τέτοιου είδους γνώσεις μπορούμε να τις χρησιμοποιήσουμε στη διαχείριση των δασών και να επεμβαίνουμε σε αυτά χρησιμοποιώντας μεθόδους που βρίσκονται κατά το δυνατόν πλησιέστερα στις φυσικές διεργασίες, πετυχαίνοντας με αυτόν τον τρόπο καλύτερο οικονομικό αποτέλεσμα.

Οι γνώσεις αυτές καθίστανται περισσότερο σημαντικές σήμερα που βρισκόμα-

στε σε μια περίοδο παρακμής του δάσους.

Διασχιζοντας ένα παρθένο δάσος αντιλαμβανόμαστε ότι στη φύση δεν υπάρχουν "υπολείμματα" και ότι σ' ένα τέτοιο οικοσύστημα κάθε οργανισμός, ακόμη και νεκρός, έχει τη δική του σημασία. Συχνά ένα νεκρό δένδρο έχει περισσότερη "ζωή" από ένα ζωντανό. Δημιουργεί τον δικό του μικροβιόκοσμο. Πουθενά αλλού δεν είναι τόσο εμφανής η ροή ύλης (βιομάζας) και ενέργειας όπως στο παρθένο δάσος. Ελεύθερη και απρόσκοπτη ροή βιομάζας και ενέργειας καθώς και ανακύκλωση των θρεπτικών στοιχείων είναι τα βασικά γνωρίσματα ενός φυσικού, αδιατάρακτου από τον άνθρωπο, δασικού οικοσυστήματος.

Αν μπορούσαμε να ακούσουμε την ιστορία των αιωνόβιων δένδρων του παρ-

θένου δάσους πιθανόν να κατανοούσαμε καλύτερα τα ανθρώπινα λάθη μας. Το παρθένο δάσος είναι εδώ για να προκαλέσει την προσοχή μας και να μας διδάξει για το τι είναι ένα φυσικό και αδιατάρακτο οικοσύστημα. Γι' αυτό συχνές και προσεκτικές επισκέψεις και έρευνες στο παρθένο δάσος έχουν τόσο μεγάλη σημασία για την ενάσκηση μιας οικολογικά προσανατολισμένης δασοπονίας.

Στη χώρα μας έχουμε την τύχη να διαθέτουμε ένα από τα μεγαλύτερα σε έκταση και τα πλουσιότερα σε σύνθεση και δομή παρθένα δάση της Ευρώπης. Είναι το παρθένο δάσος Φρακτού Ροδότης, το οποίο έχει ήδη ανακηρυχθεί ως Μνημείο της Φύσης.

Α Μ Φ Ι Β Ι Ο Ν

Τεύχος 8, Ιούλιος - Αύγουστος 1994
Διμηνιαία έκδοση του ΕΚΒΥ

Ταχυδρομική διεύθυνση:

Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας
Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων - Υγροτόπων
14ο χλμ Θεσσαλονίκης - Μηχανιώνας, 570 01 Θέρμη,
τηλ. (031) 473.320, 473.432, 475.604
Φαξ: (031) 471.795

Υπεύθυνη Έκδοσης:
Μαρία Κατσακιώρη

Συντακτική Επιτροπή:
Μαρία Κατσακιώρη, Μάνος Κουτράκης, Σπύρος Ντάφης

Φωτοστοιχειοθεσία - Εκτύπωση:
Υιοί Α. Υφαντή Ο.Ε., Φραγκίνη 9, 546 24 Θεσσαλονίκη

